

***Carrers salvatges* - Àlex Gombau**

No és habitual que el primer llibre d'un autor em mantingui enganxat fins a l'epíleg, però és el que ha succeït amb *Carrers salvatges*, d'Àlex Gombau (Barcelona, 1969), una novel·la de sis-centes pàgines ambientada al Bronx.

Als anys setanta i vuitanta aquest barri novaiorquès s'havia constituït en una icona popular arreu del món. Pel·lícules com *The warriors* (1979) o *Fort apache, the Bronx* (1981) ens havien familiaritzat amb les bandes juvenils que dominaven carrers plens d'edificis abandonats, amb borratxos, ionquis i prostitutes deambulants entre la runa i les escombraries i, on l'única llei era la violència. Avui dia, gran part del Bronx s'ha remodelat i gentrificat, però encara mantenim el costum d'anomenar amb aquest nom els suburbis més degradats de les nostres ciutats.

Àlex Gombau divideix la novel·la en dos escenaris: el paupèrrim Bronx sud dels anys setanta i la festiva Manhattan de 2014, on una universitària catalana es trasllada per estudiar Comunicació. Les dues etapes estan vinculades per un noi que resulta ser un descendent de dues famílies del barri que als setanta van pagar la quota corresponent de drogaaddicció i delinqüència, i per un policia d'aleshores que ha acabat treballant al campus universitari.

No és estrany que el nom de Dickens aparegui a *Carrers salvatges*: com ell, Àlex Gombau té la voluntat explícita de documentar els abusos i de denunciar les injustícies. Al capdavant, al Bronx es va desencadenar una tempesta perfecta que va ser molt pitjor del que mostraven les pel·lícules. La combinació d'immigració massiva, deslocalització empresarial i crisi econòmica va donar com a resultat un atur galopant i una degradació de les condicions de vida que va tenir conseqüències com la desnutrició i una elevadíssima mortalitat infantil. Molts propietaris incendiaven els edificis per cobrar les indemnitzacions. Dues tercers parts dels habitants del Bronx sud van abandonar el barri. En canvi s'hi van quedar deu mil membres de bandes juvenils i vint mil ionquis.

En aquest escenari, Àlex Gombau hi col·loca els seus personatges: adolescents ben intencionats que es decanten pel mal camí, personatges sense escrúpols, policies que cometen errors que els persegueixen tota la vida, novaiorquesos venjatius i catalanes ingènues. L'autor alterna escenaris, ressegueix fils, connecta vivències, descriu experiències límit, atrapa el lector amb secrets que es van revelant de mica en mica, construeix una simfonia que no decau però que no obstant desafina en algun moment. En general, Gombau supera el repte d'harmonitzar ficció i informació, només que en ocasions el narrador adopta un to de sociòleg que pot encomanar-se als personatges, els quals poden mantenir diàlegs carregats de dades enciclopèdiques. L'acció – certament trepidant – es construeix a costa de la psique dels protagonistes, d'una senzillesa extrema, en especial la universitària barcelonina, pàmfila fins a la inversemblança. Potser tampoc calia afegir al final una trama que connecta la política municipal i la pornografia infantil.

Sigui com sigui, l'autor, que coneix el tema, tracta amb detall el pas de les bandes violentes dels setanta als ballarins de breakdance, dels grafitti clandestins a l'explotació artística, de les armlles texanes a les dessuadores. El llibre mereix tot el temps que li dediquem.